

TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN

2004 MALİ YILI BÜTÇE KANUN TASARISININ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI ve ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
BÜTÇELERİ ÜZERİNDE
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI
KONUŞMANIN ÖZETİ

✓ **Yerel yönetimlerin gelir kaynaklarının iyileştirilmesi gerekmektedir.**

Hükümet, kamu yönetimi temel kanunu tasarısını hazırlamış ve kamuoyuna açıklamıştır. Türkiye'de merkezî yönetimin ağırlığının çok fazla olduğu ve buna mukabil yerel yönetimlerin olması gereken güce sahip olmadığı açıktır. Dolayısıyla, bunu tersine çevirmek, yerel yönetimlerin yürütmesi gereken hizmetleri merkezî yönetimden yerel yönetime aktararak merkezi yönetimin ağırlığını bir miktar azaltmak gerekmektedir. Bu adım, Türkiye'nin Avrupa Birliğine uyum sürecinde atması gereken adımlardan biridir. Uyumun da ötesinde, bu, Türkiye'nin kendi ihtiyacıdır. Ancak, yerel yönetimlere ilişkin böyle bir düzenleme yapılırken, yerel yönetimlerin gelir kaynaklarının da iyileştirilmesi gerekir. 2003 yılında Hükümetin yerel yönetimlere yaklaşımı nedeniyle yerel yönetimin gelir kaynaklarının iyileştirilmesine çok iyimser bakamıyorum. Çünkü, Hükümet, bu yıl hem genel bütçe vergi gelirlerinden İller Bankası kanalıyla belediyelere aktarılan payı hem de büyükşehirlerde toplanan vergi gelirlerinden büyükşehir belediyelerine aktarılan payları azaltmıştır. Getirilen ek Emlak Vergisinin hasılatının belediyelere bırakılmış olmasının sorunu çözmekte yeterli olmadığı da açıktır.

✓ **Emlak Vergisi uygulaması, etkin bir şekilde yerine getirilememektedir.**

Emlak Vergisi uygulamasını, belediyeler, etkin bir şekilde yerine getirmemektedir, yürütmemektedir. Belediyenin temel geliri Emlak Vergisidir. Bütün gelişmiş ülkelerde temel gelir budur; ama, bizde, belediyeden belediyeye Emlak Vergisi uygulaması farklılık arz etmektedir. Ankara'da, İstanbul'da daha başka büyük kentlerde, nereye giderseniz gidin, bir ilçe belediyesinden diğer ilçe belediyesine gittiğiniz zaman, aynı değerdeki yerlerin Emlak Vergi değerleri arasında çok büyük farklılıklar vardır.

✓ **Emlak Vergisi istatistikleri, Türkiye'de sağlıklı değildir.**

Emlak Vergisi istatistikleri, Türkiye'de sağlıklı değildir. Devlet Planlama Teşkilatının yapmış olduğu bazı anket ve tahmin çalışmalarıyla Emlak Vergisi hâsılatı tahmin edilmektedir. Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü, Emlak Vergisi istatistiğini tutamadığını ifade etmektedir. Bu durumda, belediye yasası, il özel idaresi yasası, büyükşehir belediye yasası çalışmaları acaba nasıl yürütülecektir? Bunları, başka bakanlıklar mı hazırlamaktadır?

✓ **İhaledeki yolsuzluğu araştırırsanız, bunu, sadece bir bakanlığın iç denetim kurumuyla tespit etme olanağı yoktur.**

Kamu yönetimi temel kanunu ve kamu harcamasına ilişkin diğer kanun tasarısı, devlette teftiş sistemi konusunda yeni bir düzenleme yapmaktadır. Tüm bakanlıkların teftiş kurulları

kaldırılmakta, bunun yerine bir iç denetim müessesesi getirilmektedir. Ayrıca, dış denetim olarak da Sayıştayın denetimi düzenlenmektedir. Devlette teftiş sistemi konusunda kontrol edilemeyecek bir şekilde bir gelişmenin olduğu açıktır. Hemen her bakanlığın, her birimin, her genel müdürlüğün ya bir teftiş kurulu ya bir kontrolörü ya da bir denetçisi vardır. Bu kadar geniş bir sisteme gerek yoktur. İç denetim olabilir, ama, eğer yolsuzluklarla mücadele etmek isteniyorsa, bir denetim kurumunun mutlaka olması gerekmektedir. Örneğin, bir ihaledeki yolsuzluğu araştırırsanız, bunu, sadece bir bakanlığın iç denetim kurumuyla tespit etme olanağı yoktur.

✓ **Demiryolu kapasitesinin artırılması, temel bir tercih olmalıdır.**

Türkiye'nin demiryolu kapasitesinin artırılması, toplam yük ve yolcu taşımacılığında demiryolunun payının artırılması gerekmektedir. Bu temel bir tercih olarak hükümetin önünde olmalıdır. En liberal ülkelerde dahi demiryolu taşımacılığının payı Türkiye'deki kadar düşük değildir. Bu durum, kaynak israfına yol açmakta ve trafik canavarı dediğimiz kavramı yaratan bir politika tercihi ortaya koymaktadır.

✓ **TRABZON – BATUM DEMİRYOLU ÇOK ÖNEMLİ BİR PROJEDİR. GEREK GAP BÖLGESİNDEKİ, GEREKSE KARADENİZ BÖLGESİNDEKİ ÜRÜNÜN RUSYA'YA VE TÜRKİ CUMHURİYETLERİNE İHRACI AÇISINDAN BÖYLE BİR DEMİRYOLU PROJESİNİN ULAŞTIRMA BAKANLIĞININ GÜNDEMİNDE OLMASI GEREKMEKTEDİR.**

✓ **GSM ihaleleri konusunda Ulaştırma Bakanlığı bugüne kadar başarılı bir politika izleyememiştir.**

GSM ihaleleri konusunda Ulaştırma Bakanlığı bugüne kadar maalesef iyi bir politika izleyememiştir. Örneğin, 2000 yılından önce ihale edilen iki hatta KDV almamıştır daha sonra bunlar ilgili şirketlerden cezalı olarak alınmak zorunda kalınmıştır ve rekabete açık olmayan ihaleler yapılmıştır. Daha sonra yapılan GSM ihalesi de başarılı bir ihale olmamıştır, iki hat ihale edilebilecekken, tek hat ihale edilmiş, yüksek fiyatla ihale edilmiş, Hazine lehine gibi görülmüş ancak o fiyat diğer hattın elimizde kalmasına yol açmıştır.

✓ **TRABZON – SÜRMENE, YENİAY ÇAMBURNU TERSANESİ HAK ETTİĞİ ÖDENEĞİ ALMALIDIR.**

Trabzon – Sürmene, Yeniay Çamburnu tersanesi Marmara'da yaşanan depremden sonra önemi artan bir tersane potansiyeline sahiptir. Gerekli yatırımların yapılması halinde umulmayacak ölçüde ülke ekonomisine katkı sağlayacak olan bir tersanedir. 2003 yılı bütçesinde etüt proje için yeterli ödenek ayrılmamıştır. 2004 yılında bu tersanenin hak ettiği ödeneğin bütçede yer alması uygun olacaktır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.